

УДК 376-056.264-053.4:616.8.008

Кравцова С.Є., Гавриленко О.В.²

¹ студ. гр. УФКС-313м НУ «Запорізька політехніка»

² старш. викл. НУ «Запорізька політехніка»

РОЗВИТОК ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ІЗ ЗАГАЛЬНИМ НЕДОРОЗВИТКОМ МОВЛЕННЯ ЗАСОБАМИ НЕЙРОКОРЕКЦІЇ

Загальною метою роботи з дітьми старшого дошкільного віку із ЗНМ є стимулювання їхнього мовленнєвого розвитку за допомогою спеціальних методів, спрямованих на подолання порушень та підтримку повноцінного розвитку. Одним із таких методів є нейрокорекція.

Нейрокорекція, за визначенням Т. Дегтяренко – це комплекс корекційно-розвивальних вправ, що дозволяє розвинути «проблемні» функції головного мозку, які виявлені в процесі нейропсихологічного обстеження, підхід до корекції порушень, який базується на використанні знань про роботу нейрофізіологічних механізмів мозку та його здатності до пластичності, спрямованих на корекцію та вдосконалення функціонування нервової системи за допомогою різних психологічних, педагогічних та медичних методів [1].

Методи нейрокорекції можуть включати когнітивно-поведінкові техніки, тренування уваги, пам'яті та інших когнітивних функцій, роботу з емоційним станом, фізіотерапію, різноманітні релаксаційні методи, медитацію, техніки біофідбеку, а також вправи з розвитку моторики та координації рухів.

У контексті розвитку зв'язного мовлення дітей старшого дошкільного віку із ЗНМ, нейрокорекція орієнтується на покращення мовленнєвого розвитку шляхом впливу на нейронні процеси, що керують мовленням.

За визначенням І. Марченко, у розвитку мовлення дітей старшого дошкільного віку із ЗНМ одним з головним чинником є рівень сформованості та розвитку зв'язного мовлення. Науковцями (С. Рубінштейн, І. Марченко), доведено, що не слово, а саме зв'язний вислів, тобто речення є одиницею мовлення, тобто одиницею спілкування. Зв'язним мовленням являється розгорнутий вислів, що має зміст, певну

послідовність та логічність. Такий вислів повинен бути зрозумілим оточуючим і базуватися на власному предметному змісті [4, с. 163].

Використовуючи в корекційно-розвитковій роботі поєднання традиційних методик розвитку зв'язного мовлення та сучасних нейрокорекційних технологій, які допомагають відновленню та розвитку функціональної системи мови та мовлення, допомагає реалізувати функціонально-системний підхід до організації та надання нейрологопедичної допомоги. Завдяки інтеграції сучасних досягнень медицини в корекційно-розвиткову роботу з дітьми старшого дошкільного віку з тяжкими мовленнєвими порушеннями активно використовуються інноваційні технології нейростимуляції мовленнєвих зон.

Н. Павлова, зазначала, що нейростимуляція мовленнєвих зон – це цілеспрямований вплив високо – та низькочастотних імпульсів на певну ділянку мозку з метою відновлення втрачених зв'язків між артикуляційним, голосовим, дихальним апаратами і центральною нервовою системою, що призводить до підвищення мовленнєвої активності [3].

Під час корекційно-розвиткової роботи з дітьми із ЗНМ в Україні використовуються наступні методики нейрокорекції, які спрямовані на покращення їх мовленнєвого розвитку взагалі та розвитку зв'язного мовлення:

За Н. Лопатинською до нейростимуляційних технологій віднесено [2]:

- нейрофізіотерапевтичні програми: мікрополяризація, мозочкова стимуляція, програма сенсорної інтеграції та антигравітації, Interactive Metronome, Timocco, OmiBeam, OmiFloor;

- нейроакустичні технології: Альфреда Томатіса, Алекса Домана «The Listening Program», Алекса Домана «inTime», В. Тарасенко «Високачастотная терапія звуком», метод біологічного зворотного зв'язку;

- нейропсихологічні: програми розвитку сенсомоторної інтеграції і модуляції Дж. Айріс;

- нейрологопедичні програми: Fast For Word, Forbrain, Speechleader, ДЕНС-терапія.

Отже, виходячи з вищезазначеного, можна зробити висновок, що наведені вище методики є дієвими інноваційними розробками та використовуються у корекційно-розвитковій роботі з дітьми з ЗНМ для покращення їх мовленнєвих та комунікативних навичок, розвитку зв'язного мовлення, спираючись на їх успішну адаптацію та соціалізацію до навчання в школі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Дегтяренко Т. М., Вавіна Л. С. Корекційно-реабілітаційна робота в спеціальних дошкільних закладах для дітей з особливими потребами: [навчальний посібник] Суми: ВТД «Університетська книга». 2008. 302 с.
2. Лопатинська Н. Neirostymuliatsiini Tekhnolohii u Lohopedychnii Praktytsi z Ditmy Doshkilnoho Viku z Tiazhkymy Porushenniamy Movlennia. *International Journal of Innovative Technologies in Social Science*. 3(24). 2020. doi: 10.31435/rsglobal_ijitss/31032020/701 (дата звернення 24.03.2024).
3. Павлова Н. В. Доцільність використання звукових нейромодуляцій в практиці ранньої корекції тяжких порушень мовлення у дошкільнят. Збірник наукових праць «Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки)». Кам'янець-Подільський: «ПП Медобори-2006». Вип. 7. Т.1. 2016. С. 302–316.
4. Марченко І. С. Спеціальна методика розвитку мовлення: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. Вид. 3-є, перер. та доп. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2019. 312 с.